

ZVUK SLUNEČENĀ•CH HODIN

StÁ™eda, 30 zÁ™iÁ™Á- 2015

Rozhodla jsem se zapátrat v archivu po milých Ā•láncích. NĀ›kteÁ™í uÁ¾ je zapomnĀ›li, jiní je ještĀ› neĀ•etli a samozĀ• Ā¾e databázistkám se pĀ™ipomenou. Ovšem - myslím, Ā¾e v dnešní dobĀ› potĀ›ši kaĀ¾dého. Tak dr vybírám ten první. Je dokonce o kniĀ¾ce - takĀ¾e pokud jste ji neĀ•etli, máte dĀ›vod si zajít do knihovny...

MĀ›la jsem asi pĀ›t minut na to, abych si v knihovnĀ› vybrala a zapĀ™Ā›ila nĀ›jakou pĀ›knou kniĀ¾ku a nemohla jsem vzpomenout na Ā¾ádný titul ze seznamu „aÁ¾ budu mít jednou Ā•as, tak si to urĀ•itĀ› pĀ™eĀ•tu". ProjĀ¾dĀ›la jsem barevných vazbách dnes vrácených knih (úvaha: kdyĀ¾ to nĀ›kdo Ā•te, tak by to mohlo být dobré) a nic mĀ› nezaujalo. Tak jsem se došla paní knihovnice zeptat, jestli by mi nemohla nĀ›co doporuĀ•it... nĀ›co tĀ™eba z období druhé svĀ›tové války... nĀ›co odpoĀ•inkového... NĀ›co odpoĀ•inkového z období druhé svĀ›tové války? vykulila na mne knihovnice oĀ•i, jako kdybich si zrovna objednala horký led, nebo nĀ›co podobného...ale pak si vzpomnĀ›la na Zvuk sluneĀ•ních hodin od Hany Andronikové. A bylo to pĀ™esnĀ› to, co jsem hledala. PĀ™Ā›h zaĀ•íná v Coloradu, kam Daniel Keppler pĀ™icestuje se s Ā¾enou, tĀ™emi dospĀ›lími dĀ›tmi a vnukem Nikym oslavit pĀ™elom roku 1989/1990. Zatímco jeho rodinka nadšenĀ› Daniel se zapovídá s paní domáci, Annou Vanierovou, aby zjistil, Ā¾e je oba spojuje více, neĀ¾ jen to, Ā¾e jsou oba Ā•eši. BĀ›hem vzpomínání na záĀ•itky ze staré vlasti vyplyne pomĀ›rnĀ› rychle najevo, Ā¾e paní Anna byla blízkou kamarádkou Danielovy matky Ráchel, se kterou společnĀ› prošly Terezínem i OsvĀ›timí. Daniel obĀ›tuje oslavy Silvestrovské noci s rodinkou, aby s touto cizí Ā¾enou poskládal dohromady pĀ™Ā›h svých pĀ™edkĀ›. ....

V KanadĀ› jsem našel svoje štĀ›stí. Kalila ho jenom jedna vĀ›c. Pocit kĀ™ivdy. Ztráta. NevyĀ™ešená záhada, která mĀ› tíĀ¾ila od dob dĀ›tství po celý Ā¾ivot, aĀ¾ do této chvíle. Matka. To byla konstantní bolest, nĀ›kdy zasunutá témĀ›Ā™ zapomenutá a jindy, bez zjevné pĀ™Ā›iny, sílila. Jako zbytková bolest konĀ•etiny po amputaci. StĀ™epina v tĀ›le. Nedokázal dostat ven. Postupem Ā•asu zarĀ™stala do masa a víc a víc se stávala souĀ•ástí tĀ›la. PĀ™esto jsem o ní vĀ›dĀ›l. Ozývala se neĀ•ekanĀ›, pĀ™mi bezdĀ›něm pohybu, najednou. Ostré hrany se Ā•as od Ā•asu ostĀ™e pĀ™ipomnĀ›ly. PĀ™Ā›h kterému jsem se neustále vracel. Celý Ā¾ivot jsem touĀ¾il dohlédnout aĀ¾ na dno. NesĀ•etnĀ›krát jsem hrál nedokonĀ•en

sonátu. A teĀ• jsem mĀ›l v ruce chybĀ›jící part. PĀ™ede mnou sedĀ›la Ā¾ena, která mi podávala stránku po stránce, rozplétala smyĀ•ky ve tvaru otazníkĀ›. Nasadila si gumové rukavice, oblékla bílý plášĀ›. V prstech se jí blýskal skalpel, kterým otvírala starou ránu a bez tišicích tabletek, bez umrtvení, bez narkózy, se noĀ™ila do Ā¾ivého masa a hledala kus rezavého kovu. PĀ›sobila novou, nepĀ™edstavitelnou bolest, aby stĀ™epinu vytáhla a zavĀ™ela ránu jednou provĀ¾dy. I pĀ™es tu bolest jsem cítil hojivou moc odhalené pravdy. .... SpolečnĀ› pĀ™Ā›h inĀ¾en

Tomáše Kepplera, potomka NĀ›mce a Ā•eské vlastenky, a Ráchel, dcery Ā•esko-nĀ›meckých Ā½idĀ› se zaĀ•íná psát zaĀ•átkem tĀ™icátých let ve ZlínĀ›. Tomáš získá místo coby projektant u Bati a pod rukama mu vyrĀ™tá celé nové mĀ›sto - domky, co vyskakují jak houby po dešti, nemocnice, TrĀ¾nice, Masarykova škola, tovární komplex v Otrokovicích... zatímco Tomáš pracuje do úmuru, Ráchel si moĀ¾nost pracovat musí horko tĀ›Ā¾ko prosazovat. .... Svírala vysokoškolský diplom a malovala si budoucnost. ChtĀ›la jít uĀ•it. A o

proti. ZáludnĀ› svázaný pĀ™edstavou, Ā¾e vdaná Ā¾ena, kterou muĀ¾ uĀ¾iví, prostĀ› nepracuje. NĀ›co takového se nepĀ™ipouštĀ›lo ani u Bati. Vdané Ā¾eny se zásadnĀ› nepĀ™Ā›jímaly, protoĀ¾e BaĀ›a vĀ›dĀ›l, Ā¾e dobrá pracovníc

být zároveň dobrou hospodyní a matkou. Slovo muĀ¾, Ā™íkal BaĀ›a, znamená Ā¾ivitel. A kaĀ¾dy BaĀ›uv muĀ¾ vydĀ›lává to, aby ze své mzdy a podílu na zisku uĀ¾ivil sebe i rodinu. Tomáš Keppler, uštĀ›pĀ•ný glosátor společnĀ›ských pĀ™edsudkĀ› se zasekl. Velkým noĀ¾em krájela cibuli na koleĀ•ka a szela.- VylouĀ•eno, prohlásil.Rozlícená Zbavená pĀ™Ā•etnosti na nĀ›j Ā™vala jako puma v kleci.- Tak studovat jsem mohla, a pracovat ne? Tomu Ā™íkám pokrokové myšlení. Dává ti to smysl? Tak mi hernajs Ā™ekni, proĀ• jsi mĀ› nutil dostudovat? Abych ti líp uvaĀ™ila? DĀ›jiny!

Studovala jsem dĀ›jiny, ne na kuchaĀ™ku! Hodila nakrájenou cibuli do hrnce, odloĀ¾ila nĀ›Ā¾ a vytáhla vaĀ™eĀ•ku. PozornĀ› sledoval. Dokonalý profil, soustĀ™edĀ›ný pohled a sevĀ™ené rty. ModĀ™e pulzující Ā¾ilka na spánku. Ucítilšimrání n jazyku. Cokoli teĀ• Ā™eknete, bude pouĀ¾ito proti vám!- Necháme toho. Nemá to smysl.-Co nemá smysl? S tebou diskutovat? Nebo s tebou Ā¾it? Nemáš špetku soudnosti? Ā™eknu ti, co pro mĀ› má smysl! Já- budu-uĀ•it! Rozhazovala rukama, pĀ›stí tĀ™ískala do desky kredence, bila se v prsa. VĀ›dĀ›l, Ā¾e je paliĀ•atá, ale tohle pĀ™esaho všehny meze. S rukama v kapsách se na ni zadíval. Jen pĀ™es moji mrtvolu, Ā™ekl tiše, ale znĀ›lo to výhrĀ›Ā›nĀ›. Stál nebezpeĀ•nĀ› blízko a mĀ›l pocit, Ā¾e se jí kouĀ™í z nosních dírek. Její oĀ•i. Totální ohroĀ¾ení. Divoce se pravá ruka vyleĀ›la k dĀ™evĀ›nému špalku. Hrábla po nĀ›jakém pĀ™edmĀ›tu. RukojeĀ› a záblesky kovu, ostĀ™í sekáĀ•ku na maso. -Tak jo! Šla k nĀ›mu. V jejích pohybech bylo nĀ›co šíleného. ZĀ™stal na místĀ›, bez hnutí ji pozoroval. Ohryzek se mu pohnul jako píst, kdyĀ¾ zĀ›Ā¾ka polknul. Strýc Karel mu kdysi Ā™ekl, Ā¾e kdyĀ¾ se k nĀ›mu pĀ™elšelma, tĀ™eba medvĀ›d, nebo vlk, nesmí se pohnout, nesmí dát najevo strach. Nejhorší, co mĀ›Ā¾eš v takovou chvíli udĀ›lat, je vzít nohy na ramena! Ano, tohle byla ta chvíle. Stál jako skála.Rozbila se o nĀ›j napadrĀ›. KdyĀ¾ pĀ™Ā›išla aĀ¾ k nĀ›mu, zhroutila se. Mezi vzyly ho ujišĀ›ovala, Ā¾e ho zabije, pokud jí neĀ™ekne jediný rozur dĀ›vod, proĀ• nemĀ›Ā¾e uĀ•it. PĀ™itím poĀ™ád svírala sekáĀ•ek. Promluvil k ní, nĀ›Ā¾nĀ› a konejšivĀ›. - Ā½ádný není, Ráchel. Budeš mĀ› muset zabít.UšetĀ™ila ho. Nechala ho Ā¾it. - A on ji nechal uĀ•it. ....

Ze Zlína se vyprávĀ›ní posouvá do Indie, kde má Tomáš za úkol z exotického nic vydupat prĀ›myslové mĀ›sto. On, jeho Ā¾ena i malý syn Daniel se společnĀ› uĀ•í novou zemi poznat a milovat. Nic není tak, j byl Ā•lovĀ›k z Evropy zvyklý... Do kancelĀ™e se pĀ™Ā›hlnal Martinec s oĀ•ima navrch hlavy.-Š ve skladu jsou kobry. Jedna na druhé!-No tak je vyĀ¾eĀ™e.- Ale- ale jak? Naši chlapi se jich bojí.-Kruci. Doma dusno a v práci kobry. Za pĀ›t minut se Tom objevil u skladištĀ› s hrstkou zubících se domorodĀ› v patách. KaĀ¾dy z nich nesl klacek a Ā™eĀ›ný pytel pĀ™ehozený pĀ™es rameno.-Tak Rudu, tady hoši vám pĀ™edvedou, jak vypakovat pár hadĀ›. Sám za okamĀ¾ik vpochodoval dovnitĀ™ s klackem v ruce. S Rudou Martincem zacloumaly pochybnosti.- A nejsou ty mrchy jedovaté? Zastavil se na prahu a poĀ•astoval Martince vlaĀ›ným úsmĀ›vem. Uštknutí je smrtelné, poznamenal suše.- Ale ti, co zaklepou na uštknutí kobry, jsou zbaveni hĀ™íchĀ›. PohĀ™bívají se celí, vítě. Nespalují se. Je t vlastnĀ› vysvobození.- Aha. To se mi ulevilo. .... Být v Indii ševcem je tak jednoduché! Bez

lejster, bez výučního listu, bez živnostenského glejtu. Sedí na ulici, pod zadkem kousek složené plátno, které si roztáhne nad hlavu, když se rozprá. Ádné dan, Ádná Áine, Ádný otop. Nic. Jen nepoetný vercajk, kterému snadno sbalí a přenešou o ulici dál. Šídlo, kladívko bez topírka a dláto místo knejpů. Občas zajde na smetiště, kde orve pár starých krpálů, aby měl káži na správků. Být ševcem v Indii je tak lehké, že na to, že jsou nečistí. Dotýkají se káži mrtvých zvířat. Nikdo z vyšších kasty by se ním podobným neposkvrnil. Indiáťi móťi, ševci bez živnosti, opovrhovaní a nečistí. Jako stámedovký kat nebo ras. Mážou se hanlivého přídomeku "nečistý", mážou se vymanit ze špinavé ulice. Ano, to mážou. Jenom musí zaplatit. Zaplatit za přestup do vyšších kasty. Poplatek tuň jako deset dobře vypasených prasat. A na to chudý móťi ulice nikdy nebude mít. .... Brzdy autobusu zaskáply. Kálíghát! Hlas, který oznamuje cíl. Vypotácel se z autobusu. Nikde nic. Jenom obyčejné, evropsky vyhlášené domy, nudné a přišné. Tuctové zahrádky se zeleninou a omláčený autobus polepený reklamou. Ostatní cestující nevypadají ani zmateně, ani podvedeně. Staťi kroky do úzké uličky mezi dvěma domy. Slepě se nechal vést. Evropské domy zmizely a jako když kouzelník vytasí z klobouku kytici, procházel tajemnou zahradou. Smyslná věň kvěť v chumlu páry a šumícího hmyzu. Zahrada ráje. Na podrážky se mu začalo lepit bahno. Podivné bahno. . To vachtající, píčí bahno, byla krev. Horká, první, tekoucí. Vzduch nasycený krví. Omráčený klopytal přímě pobíhající psy; hladoví, nadrženi, rudými jazyky lízali stěny. Nad rytmus, dunění a kvílení fléten. Brahmin je přímě. Zvuk bubnů se rozléhá nádvořím, dosahuje vrcholu, oči poutníků krvelaň záťi. Kně z se šerokým měem se blíží k oběťi. Dávěň šerokým palek ve tvaru vidlice sevřené nástroj prosivě vzduchem. .. Zhypnotizovaný dav ve vlnách vzrušení. Z tepen stáťi proudy krve, hlava jehňte se váli v rudém tratoliti, katovi pomocníci odnáejí bezvládný trup. To věchno pro ni. Pro bohyni Kálí. Zem nasáklá životy oběťních beránků. Věde se tísní zástupy poutníků, kupují věnce z kvěť mšičku a oběťují je mocné bohyni. Odlesky poledního slunce v kalužích krve. Kaktusový strom na nádvořím ověšovaný amulety, které příměly prosit o syna. Nevěď, jak se dostal dovnitř. Do chrámu se světle modrou modrou nízké věň. Chrám bohyně Kálí. Sama Kálí zstala v bezpečí své svatyně, ale ten pach krve musela cítit i tam. Byla věde. Omamná a znepokojující chuť krve. Ta věň ho vzrušovala. Šel po schodech dolů ke břeťu Huglí, odkud se ve spirálách zvedaly oblaky kouře. Mezi zástupy se potulují posvátní býci, vypasení zebu a sádhu, svatí mužové, jejich oděm je popel a jediným majetkem miska na vybrané jídlo. Obrisy mrtvých těl na hraně děva a monotónní mumláni brahmínů. Ghát. Schody klesají k věce, kde se myjí živí. Obraz, který se přímě ním vynezapomene. Asi přímě vysoká a metr dlouhá hranice narovnaného dříví, na ní kvěťy a bílé oděná dívka. Stehenní kosti uprostě přené a nohy násilně přímě k hlavě. Nešetrné zacházení s mrtvou šetrně pozstalých. I za dřevě se platí. Hranice se rozhořela, kolem je unavený klid, nikdo nepláše. Šaty zmizely a se pomalu škvěť, tvě a hrudník nabíhají do bizarních rozměrů, postava se svíjí v dramatickém tanci. Tělo vy a začíná uhelnat. Hranice a zbytky těla se rozpadají, otec mrtvé přímě dáva k popelu oběťní peněz zabalený do trusu posvátných krav. Oheť dohasl a zbylá hromádka sklouzla do vody. Šeka zasyěla bolestí a živí poutníci se myli dál, aby v bahnitých vodách zanechali svoje viny. .... Po přímě letech v Indii, které Daniel vnímá jako léta pohody a rodinného šetřít dostává Rachel do sestry dopis, že jejich maminka umírá. Rodina se tedy vrací do Šech, přímě vracet se do Evropy v době, kdy je válka na spadnutí, je vyloženě hazard. To se také Keplerům sta osudným, v okamžiku, kdy Hitler napadne Polsko a hranice se neprodyšně uzavřou, se Tomášovo pracovní povolení změní v bezcenný cár papíru, který k výjezdu na nově přímě - do Argentiny - nestaťi. Válka pošířá vě, co se dá schramstnout. Zbytky Racheliny rodiny mizí postupně v transportech, nakonec odjíždí i sama Rachel. Indie není jediné místo, kde ve vzduchu bývá cítit pach spáleného lidského masa, dáš tím takovým je Osvětim. Tomášovo sestě Hildě zase bojuje maněel za Němce daleko na východě. .... Potěbují pomoc. Vypadala, jako by ho neslyšela. - Oskar už tě přímě nenapsal. Modlím se za něj a doufám, že nezajali. Slyšela jsem, co Rusi vyvádějí s válečnými zajatci. Neměž kvěť tomu spát! - To je mi líto. Já jsem slyšela, co dělají Němci s židy. Nonšalantně se usmála. Kolem koutků se jí uděly malé vrásky. - Jsme na tom stejně Thomasi. Zoufalci, které válka odtrhla od jejich milovaných. - A přímě je v tom nebyťný rozdíl. Vrásky kolem úst zmizely. Přímě prsty si z rukávu modré blázy sundala vlas. Zvedla oči. - Vypadá to, že i my jsme dnes kaďy opačné straně fronty. Usmál se. - Ale nepřímě jsme být bratr a sestra. Její pohled se najednou změnil. Byla v něm neekaná vělost a úsměv, který mu věnovala, byl opravdový. Něň. - Tak mi konečně řekni, co máže malá se pro velkého brácha. .... Pak dojde i na mě tvě. .... U sokolovny šekněmeťi oficiťi. Odvod je měcky Sichtung. Ozývaly se salvy výstěle ze samopalu a vybuchovaly rachejtle. Venkovní cvičě se proměnilo ve fingovanou bitevní věavu. Něť psi se dávali na útěk, jiní zalézali svým pánům na nohy, jeden se doslova podělal strachy. Mě Beny se nebál. Divoce škal, klepal se vzrušením, odhodlaně vrhnout se do bitevního šilenství. Šekal na povel. Ostrý jak břitva, poslouchal na slovo. Těta stál opodál v přímě klidného gentlemana, jenom oči podivně ťaly. Odvodové šzení skonělo a já jsem odcházel s pocitem hrdosti s přímě vítězí na patě. Když jsem tam viděl ty ustrašené chcípáky, co brali roha přímě prvním výstělu došlo mi, jak skvělé mám psa. Cestou domů jsem přímě chvalozpěvy na Benovu dokonalost. Těta měel. Věbec nevypadal, že by měl z Benova úspěchu radost. Dáší den přímě uťední dopis. Nervózně šekali, až se těta vrátí domů. Když trhal obálku, těmšly se mu ruce. Byl to rozkaz. Povolávací rozkaz. Máme Benyho přímě vést na zlínské nádraží a přímě edat ho k dispozici šské armádě. Nechápavě jsem se díval z taty na dvě, dvou ztuhlých oběej. Jejich oči se mi vyhýbaly. Nakonec mi těta vysvětlil, že si Benové vybrali k vojenským úelům. Prostě ho odvedli. Jako vojáka na frontu. A tak mi konečně došlo, co znamenala bojová příměhlídka zlínských psů u sokolovny. Sichtung. Do měcké armády. O týden později jsem šel s dědou a Benym na nádraží. Zkoušel jsem Benyho věchno vysvětlit, ale nevím, jestli mi rozuměl. Sám jsem tomu nerozuměl. Příměšlapovali jsme na peroně, ze kterého jsem přímě osmi měšici zamával mamince a vyhlášli lokálku z Otrokov. Přímějela naas. Vypadalo to, že mě Beny je jediný pes, kterého si vybrali. Z přímědního vagónu vystoupil voják v unifó

wehrmachtu, rozhlédl se a zamířil k nám. . Držel v ruce náhubek a vodítko s koženým obojkem. Nejdříve oslovil dříve ním prohodil pár vět námecky, a pak mi naznačil, abych Benovi sundal obojek a navlékl ho do nového postroje. Dáda mi pomáhal. Když jsme Benymu nasadili námecký náhubek, podal vodítko vojákovi a něco mu řekl. Pohládl jsem Benyho a poručil mu, aby šel s vojákem. Beny se ani nepohnul, ale nespouštěl ze mě oči. Voják ho zkusil přinutit násilím, ale pak mi pokynul, abych šel s ním k vlaku. Nastoupil jsem do vagonu a přikázal Benovi, aby si sedl. Vzal jsem ho kolem krku. - Hodný pes. Zůstaň, Beny, zůstaň. Poslušně zůstal na místě. Třásl se, ušlechtilý pozor. Slyšel jsem jeho dech, tiché, rytmické kníkání, které ze sebe vyrážel, jak napjatě čekal, až zavolám "Ke mně!" Visel na mně pohledem, promlouval ke mně celou bytostí. Určitě nevěřil, že bych ho mohl nechat. Když se lokálka rozjela, kutálela se mi po obličeji rozmazaná horkost. Vzpomněl jsem si, jak odjela maminka. Že se zase brzy uvidíme. Byl jsem o půl roku starší a věděl jsem, že Beny se mi nikdy nevrátí. .... V posledním roce války se musí ukrývat i Daniel, aby, coby židovský misionář prvního stupně, neskončil v transportu také. Po válce čekávají Tomáš s Danielem na Wilsonově nádraží a mezi davy vyhlíží Ráchel. Zdá se, že pobyt v Osvětimi přehlušila, proč se tedy nevrací? Na tuto otázku hledá Daniel odpověď 45 letech a dost možná ji konečně nalezne..... Zvuk slunečních hodin je kniha, která vyšla v roce 2001 a jež téhož roku celkem zaslouženě obdržela Literární cenu Knižního klubu a v roce 2002 také cenu Magnesia Litera v kategorii Objev roku. Na to, že se jedná o autorčin debut je to dílo s neobyčejně širokým záběrem, navíc je Androniková milovnicí krátkých vět, takže se kniha čte snadno a rychle. Další díla této autorky si připisují na seznam "budu mít jednou čas, tak si to určitě přečtu" . SANDRA